

اهمیت برنامه مدیریت بیماریهای منتقله از پشه مهاجم آئدس آلبوپیکتوس و اجیپتی

اهمیت موضوع بیماری های منتقله توسط آئدس مهاجم: تب دانگ، چیکونگونیا و زیکا

- ✓ انتقال سه بیماری، دانگ، چیکونگونیا و زیکا که هیچ کدام واکسن موثر و درمان قطعی ندارند.
- ✓ بیش از ۵۰٪ جمعیت دنیا در معرض ابتلا به این بیماری ها هستند.
- ✓ ایجاد اپیدمی های انفجاری (ناقل آئدس اجیپتی) و بروز بیماری های با بار بالا
- ✓ کشندگی بالای برخی از این بیماری ها تا ۱۰ درصد در میان آربوویروس ها (بیماری دانگ)
- ✓ ناتوانی و از کار افتادگی قابل توجه مبتلایان این بیماری ها (بیماری چیکونگونیا)
- ✓ تولد نوزادان با عقب ماندگی ذهنی (بیماری زیکا)
- ✓ هدررفت منابع اقتصادی (بیش از ۸ برابر برنامه کنترل مالاریا)
- ✓ عوامل بالقوه قابل استفاده در بیوتروریسم
- ✓ آسیب جدی به توسعه پایدار کشورها.

اهمیت ناقل مهاجم آندس اجیپتی

✓ سازگار با اکثر مناطق جغرافیایی کشور

✓ روزگز بودن (بیشترین گزش در هنگام طلوع خورشید و غروب آن می باشد).

✓ مقاومت تخم در مقابل خشکی هوا (زنده ماندن تخم در محیط خشک تا ۴۰۰ روز).

✓ احتمال انتقال ویروس از پشه ناقل به تخم ها و نسل های بعد.

✓ خونخواری از افراار متعدد در طول شبانه روز و امکان ایجاد اپیدمی های انفجاری

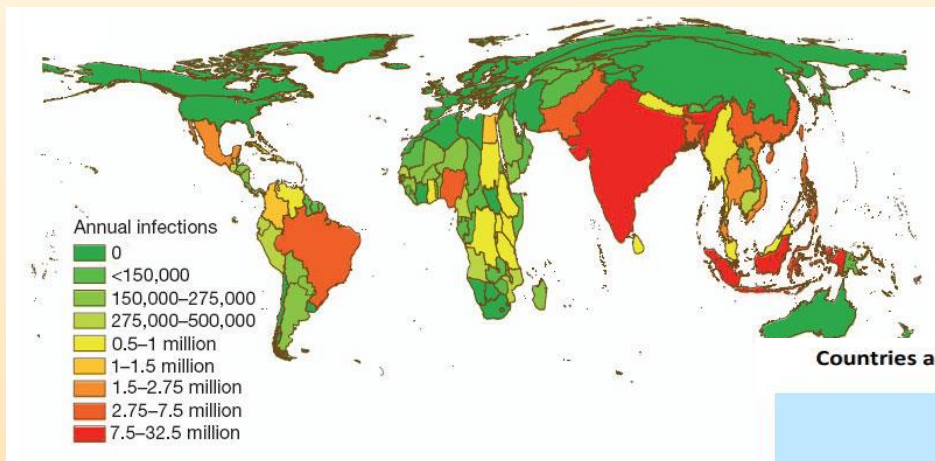
✓ تمایل به خونخواری فقط از انسان

✓ مقاومت ناقل به اکثر سموم موثر بر حشرات

بار جهانی بیماری های تب دانگ، چیکونگونیا و زیکا

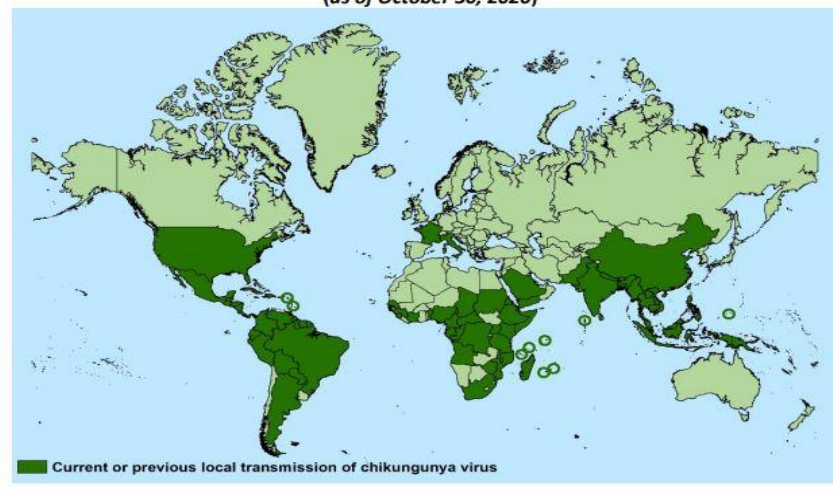

تب دانگ

چیکونگونیا

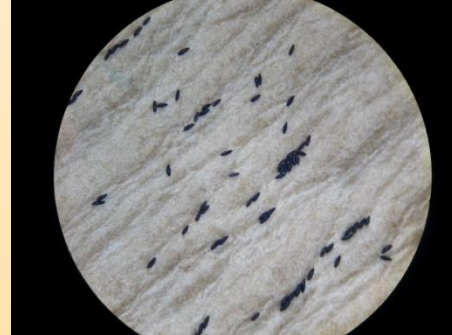
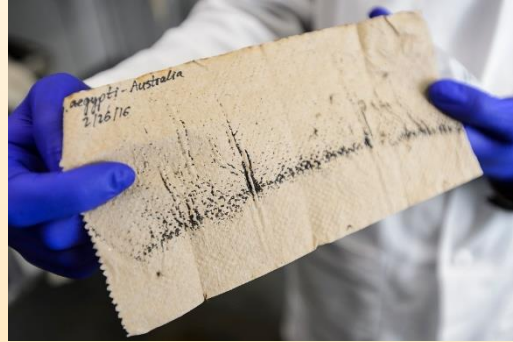
Countries and territories where chikungunya cases have been reported*
(as of October 30, 2020)

زیکا

مراقبت حشره شناسی جهت کشف و شناسایی موارد

خصوصیات گونه های پشه آنوفل و آئدس مهاجم

نوع گونه	آنوفل (ناقل مالاریا)	آئدس اجیپتی	آئدس آلبوپیکتوس
پراکندگی	حاره و نیمه حاره	حاره و نیمه حاره	حاره و معتدله
محل های زیست گاه لاروی	زیستگاه طبیعی و ظروف مصنوعی محتوی آب	شهری ظروف مصنوعی محتوی آب	شهری و روستایی زیستگاه طبیعی و ظروف مصنوعی محتوی آب
عادات خونخواری	انسان و حیوانات	انسان	انسان و حیوانات
طول پرواز	به طور متوسط ۱۵۰۰ متر	۴۰۰-۵۰۰ متر	۴۰۰-۵۰۰ متر
	خونخواری در شب	خونخواری در روز	خونخواری در روز
	یک خونخواری در داخل و خارج از ساختمانها و منازل	چندین خونخواری در داخل ساختمانها و منازل	یک خونخواری در داخل و خارج از ساختمانها و منازل
	گوناگونتر و فیک	گوناگونتر و فیک	یک خونخواری در هر سیکل گوناگونتر و فیک

آنوفل استفنسی

آئدس اجیپتی

آئدس آلبوپیکتوس

پیش بینی مهیا بودن شرایط جهت حضور پشه آندس اجیپتی و آلبوپیکتوس با توجه به اطلاعات زیست اقلیمی

18

Mohammad Mehdi Sedaghat et al./Asian Pacific Journal of Tropical Medicine 2023; 16(1): 16–25

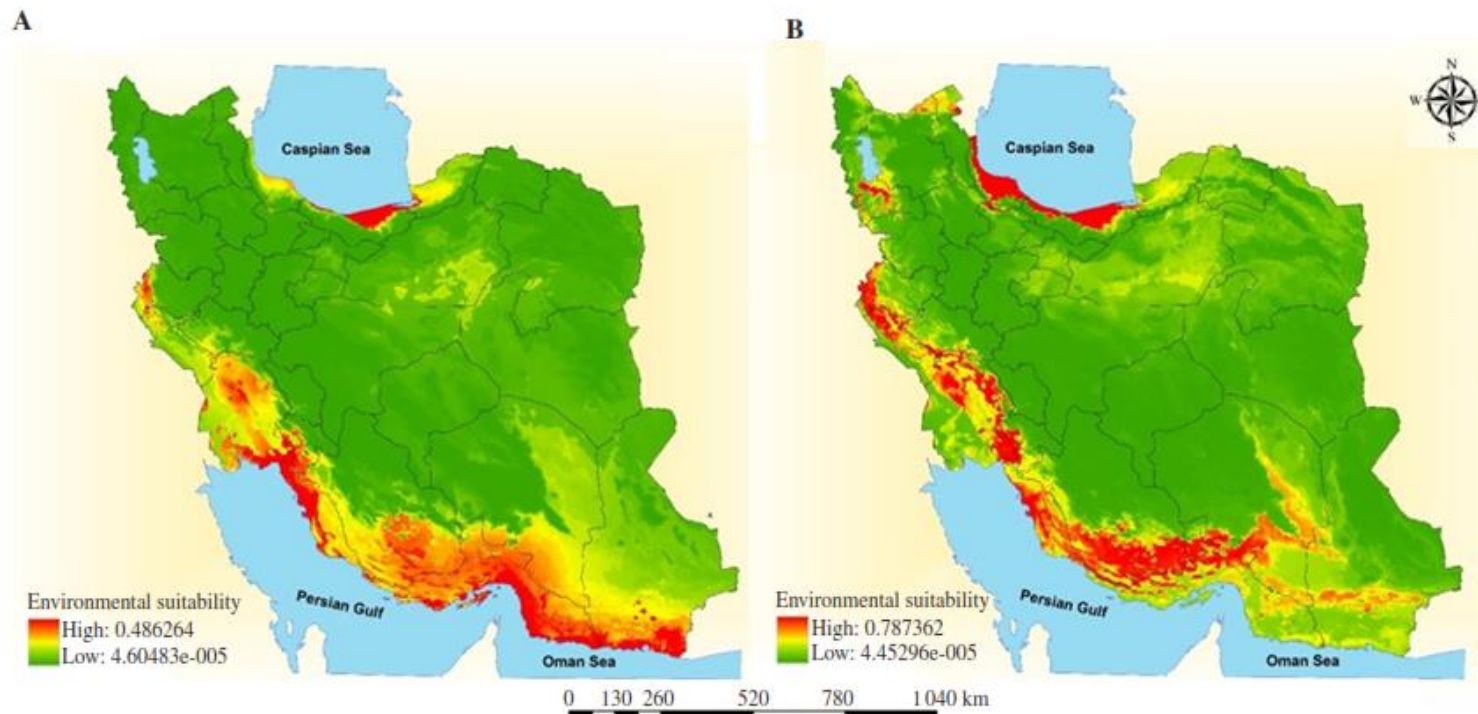
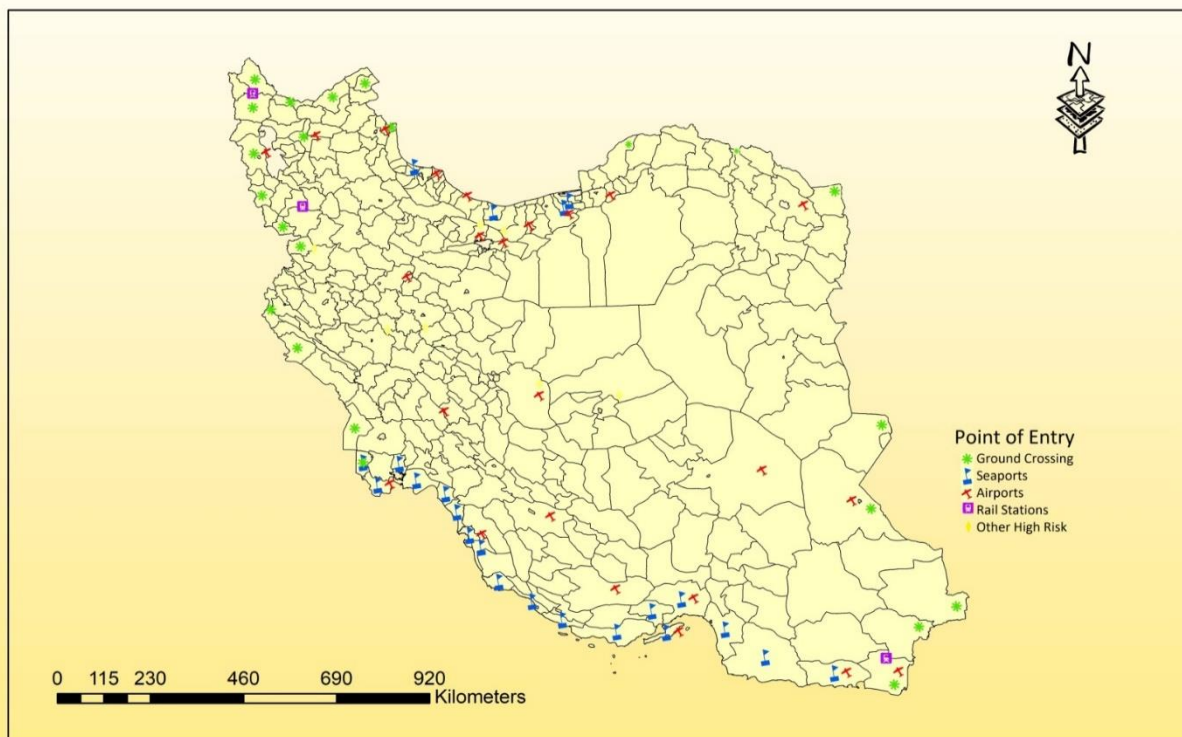

Figure 1. Environmental suitability for *Aedes aegypti* (A) and *Aedes albopictus* (B) in Iran using the historical bioclimatic variables.

مبادی ورودی و نظام مراقبت حشره شناسی در کشور

Different types of point of entry for Aedes Surveillance Program

از سال ۱۳۹۵ با
بازنگری در دستورالعمل مراقبت حشره شناسی

✓ در ۱۱۴ نقطه **مبادی ورودی بین المللی کشور**،
دریایی، زمینی و هوایی انجام می شود.

✓ **علاوه بر آن**
✓ در تمامی شهرستان های استان هرمزگان،
گیلان و سیستان و بلوچستان و
✓ در استان های اطراف آن
مراقبت تشدید یافته انجام می شود.

مهمترین راههای گسترش آئدس های مهاجم

تبادلات بین المللی و جابجایی تخم از طریق کالا بویژه تایر و گیاه لاکی بامبو

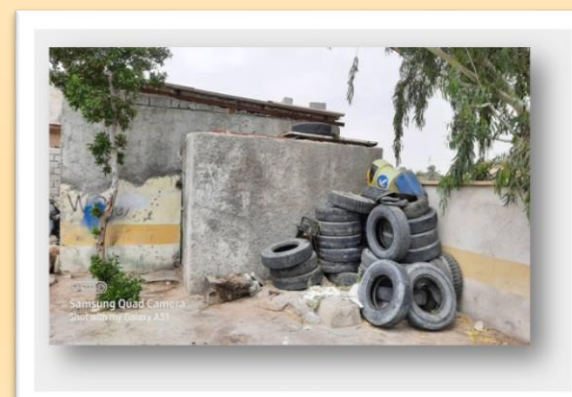
انتشار پشه از طریق حمل و نقل و با ماشین

زیستگاه های مناسب پشه های آئدس اجیپتی و آئدس آلبوپیکتوس

(تصاویر زیستگاه هایی در بنادر جنوبی کشور که در برخی از آنها لارو یا بالغ آئدس صید شده است)

زیستگاه های مناسب پشه های آئدس اجیپتی و آئدس آلبوپیکتوس

زیستگاه های مناسب پشه های آئدس اجیپتی و آئدس آلبوپیکتوس

بیماری های منتقله از پشه آئدس

- تب دانگ
- چیکونگونیا
- زیکا
- تب زرد

تب دانگ

- این بیماری با نام‌های دیگری همچون «تب دنگی» و «تب استخوان شکن» هم شناخته می‌شود
- عامل انتشار آن پشه آئدس است
- این بیماری معمولاً در مناطق گرمسیری و نیمه گرمسیری جهان رخ می‌دهد
- ۷۵٪ موارد بدون علائم هستند
- ۲۵٪ موارد علائم خفیف تا شدید دارند.
- بیماری تب دانگ خفیف، باعث تب و علائم شبیه آنفولانزا می‌شود
- در موارد شدیدتر می‌تواند خطرناک‌تر باشد و در صورت عدم درمان زندگی فرد را تهدید کند

- تب دانگ بیشتر در جنوب شرقی آسیا، جزایر غربی اقیانوس آرام، آمریکای لاتین و آفریقا شایع است
- این بیماری به مناطق جدیدی از جمله اروپا و مناطق جنوبی ایالات متحده آمریکا هم گسترش پیدا کرده است
- انتقال این بیماری در کشورهای اطراف ایران از جمله پاکستان، افغانستان، عمان، امارات متحده عربی و ... نیز گزارش شده است

عامل تب دانگ

- ویروس تب دانگ است که ۴ گونه دارد.
- گونه نوع دوم معمولاً علایم شدیدتری در فرد ایجاد می کند.
- ابتلا به هرگونه، نسبت به همان گونه ایمنی ایجاد می کند.
- امکان ابتلا به همه گونه ها در طول زندگی یک فرد در مناطق آلوده می باشد.
- معمولاً ابتلا نوع دوم منجر به بروز علایم بیشتری در فرد می شود.

علائم تب دانگ خفیف

Dengue symptoms

Lloyd Healthcare Pvt. Ltd.
f t i /lloydhealthcare

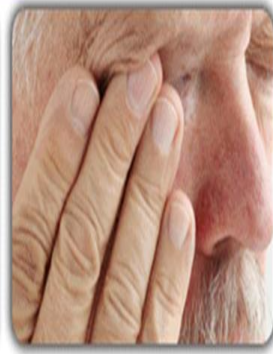
High fever.

Headache

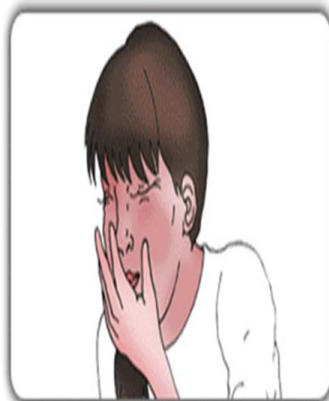
Muscle and joint pain

Pain behind eyes

Skin rashes.

Vomiting

Bleeding from mouth and nose

- این علائم معمولاً ۴ تا ۶ روز پس از عفونت شروع می‌شوند و تا ۱۰ روز ادامه دارند:
  - تب ناگهانی و شدید
  - سر دردهای شدید
  - درد پشت چشم
  - درد شدید مفاصل و عضله
  - خستگی
  - حالت تهوع
  - استفراغ
  - بثورات پوستی (دو تا پنج روز پس از شروع تب ظاهر می‌شود)
  - خونریزی خفیف (خونریزی بینی، خونریزی لثه یا کبودی آسان)
- علائم معمولاً پس از یک هفته از بین می‌روند و بیماری خفیف به ندرت عوارض جدی در پی دارد. با این حال، مشکلات جدی‌تری نیز می‌توانند ایجاد شوند.

علائم تب دانگ شدید

در ابتدا، علائم ممکن است خفیف باشند، اما به تدریج طی چند روز بدتر می‌شوند. همچنین شاید نشانه‌هایی از خونریزی داخلی هم به وجود آیند. فرد مبتلا به تب خونریزی دهنده دانگ ممکن است موارد زیر را تجربه کند:

- خونریزی از دهان، لثه یا بینی
- پوست نرم
- آسیب به سیستم لنفاوی و رگ‌های خونی
- خونریزی داخلی، که می‌تواند منجر به استفراغ سیاه و مدفوع شود
- پلاکت خون کم
- حساسیت معده
- لکه‌های خونی کوچک در زیر پوست
- نبض ضعیف

- معمولا افراد با سیستم ایمنی ضعیف و افرادی که برای بار دوم مبتلا می‌شوند، بیشتر در معرض خطر ابتلا به تب خونریزی دهنده دانگ هستند.
- زنانی که در دوران بارداری به آن مبتلا می‌شوند، ممکن است ویروس را در هنگام زایمان به نوزاد منتقل کنند. به علاوه، نوزادان زنانی که در دوران بارداری به تب دانگ مبتلا می‌شوند، بیشتر در معرض خطر زایمان زودرس، وزن کم هنگام تولد یا برخی ناراحتی‌های جنینی دیگر قرار دارند.

تشخیص تب دانگ

- علائم و نشانه های تب دانگ به برخی بیماری های دیگر مانند آنفلوآنزا، تب کریمه کنگو، حصبه و مالاریا شبیه است.
- سابقه سفر به مناطق آلوده بهترین گزینه برای تشخیص فرد مبتلا به تب دانگ است.
- تشخیص از طریق کیت تشخیص سریع و آزمایش خون است.

راه انتقال تب دانگ

- گزش پشه آئدس
- مادر به جنين

راه های پیشگیری از تب دانگ

- بهترین راه پیشگیری از بیماری دانگ، جلوگیری از گزش توسط پشه‌های آلوده است
- راههای پیشگیری از گزش پشه:
- تهویه مطبوع فضای زندگی
- استفاده از قلم دافع یا اسپری دور کننده حشرات
- استفاده از لباس های با آستین و شلوارهای بلند و رنگ روشن
- نصب توری بر روی پنجره ها
- استفاده از پشه بند در زمان استراحت در طول روز

راه های کنترل تکثیر پشه

- برای کاهش جمعیت پشه‌ها، باید مکان‌هایی که در آن پشه‌ها تولید مثل می‌کنند را از بین ببرید.
- جمع آوری لاستیک‌ها، قوطی و ظروف یکبار مصرف رها شده در اطراف یا محیط زندگی
- عوض کردن منظم آب حمام پرندگان و ظروف آب حیوانات خانگی و شستشوی ظروف
- خالی کردن آب زیر گلدان ها
- برگردان سطل‌های آبیاری
- سرپوشیده کردن مخازن نگهداری آب
- خالی کردن منظم آب گولرهای گازی
- خوداری از رهاسازی فاضلاب در محیط زندگی
- خاک گیاهان را طوری در گلدان قرار دهید تا از تشکیل گودال‌ها در سطح جلوگیری شود.
- هنگام پیک نیک و برپایی چادر، منطقه‌ای را انتخاب کنید که از آب راکد دور باشد.

درمان تب دانگ

- هیچ داروی خاصی برای درمان تب دانگ وجود ندارد.
- درمان بر اساس علائم فرد می باشد.

افرادی که نیاز به بستری ندارند می توانند از:

- استفاده از داروهای تسکین دهنده درد، مثل استامینوفن
- استراحت کردن
- نوشیدن مایعات فراوان

نکته:

- از داروهای آسپرین که می تواند باعث بدتر شدن خونریزی شود، خودداری کنید.

فلج شدن
سیستم
درمان در
کشورهای
آلوده

خطر اصلی این
ویروس متوجه
زنان باردار است

• زیکا

- ناقل اصلی آندس آلبوپیکتوس و آندس اجیپتی
- راه انتقال:
- گزش پشه آلوده
- انتقال جنسی
- مادر به جنین
- خون و فرآورده های خونی

- دوره کمون ۳-۱۵ روز
- تشخیص با آزمایش خون
- پیشگیری با حفاظت از گزش

بیماری ویروسی زیکا

علائم بیماری: در اکثر موارد بدون علامت است
یا با علائم خفیفی همچون تب و سردرد، جوش
خارش دار، درد ماهیچه و مفاصل، التهاب چشم،
میکروسفالی در جنین مادران باردار

انتشار بیماری: گسترش در بخش وسیعی از امریکای
لاتین و در برخی از کشورهای اروپائی و امریکای شمالی

زیکا

شپش بدن یک انگل خارجی خونخوار بدن انسان است

انواع شپش ها

شپش سر

شپش بدن

شپش تناسلی

شپش بدن معمولاً در شرایط غیر بهداشتی و ازدحام جمعیت میتواند شیوع یابد.

بیماریهای منتقله از شپش بدن

تب خندق

تب
راجعہ

تیفوس

شپش سر ناقل بیماری نیست.

حساسیت
شدید پوستی

زرد زخم یا
اگزما

راه‌های مستقیم

راههای غیر مستقیم

استفاده از لوازم شخصی
فرد آلوده

پادگان ها

مهد کودک

شبهانه روزی

در مکانهایی که افراد بطور گروهی بایکدیگر زندگی می کنند انتقال این انگل بسیار ساده می باشد

اقدامات جلوگیری از آلودگی شپش

- ۱- رعایت بهداشت فردی
- ۲- استفاده از وسایل شخصی

اقدامات درمانی شپش

استحمام مرتب و تمیز نگه داشتن موی سر و بدن، تعویض مرتب لباس به خصوص لباس زیر

۱

استفاده از شامپو ها و لوسیون های درمانی

۲

شستشوی لوازم و وسایل شخص آوده، خشک کردن در آفتاب ، اتوکردن لباس

۳

* رشک زدایی با استفاده از شانه های دندانه ریز با محلول آب سرکه یا روغن های گیاهی

۴

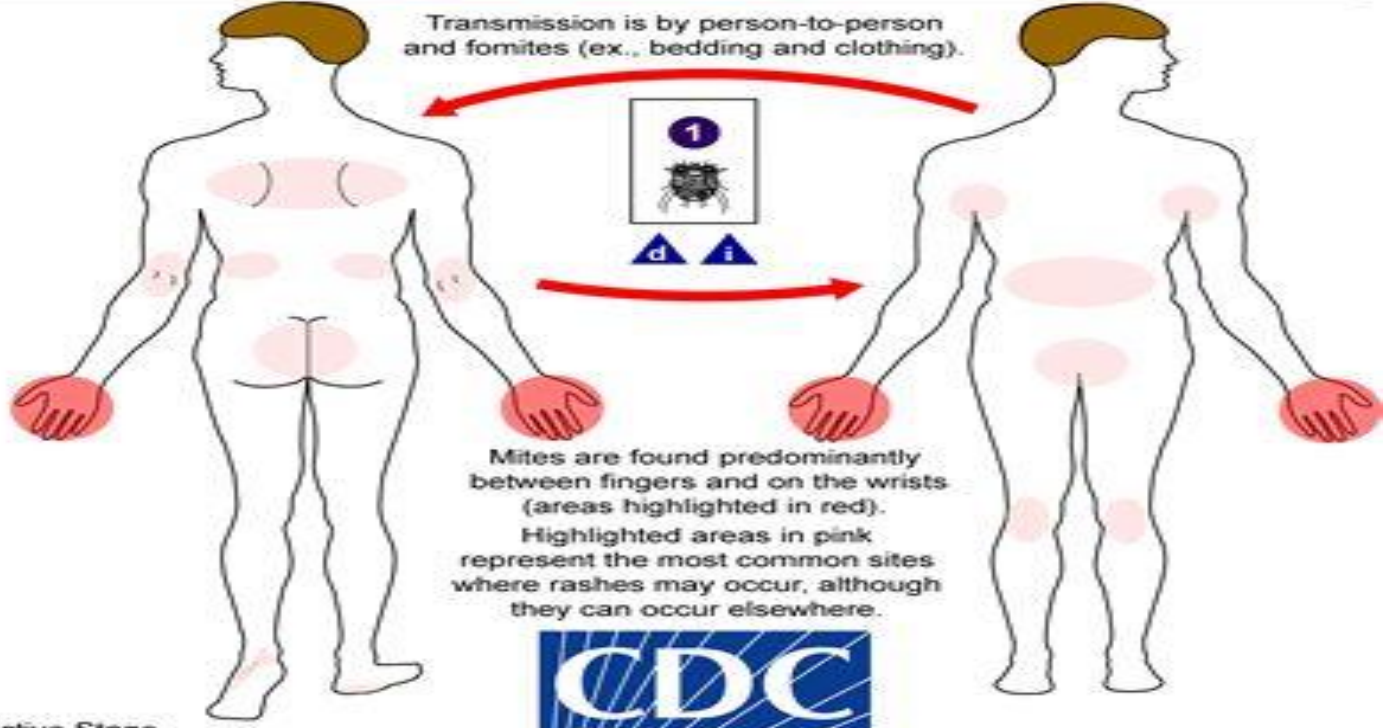
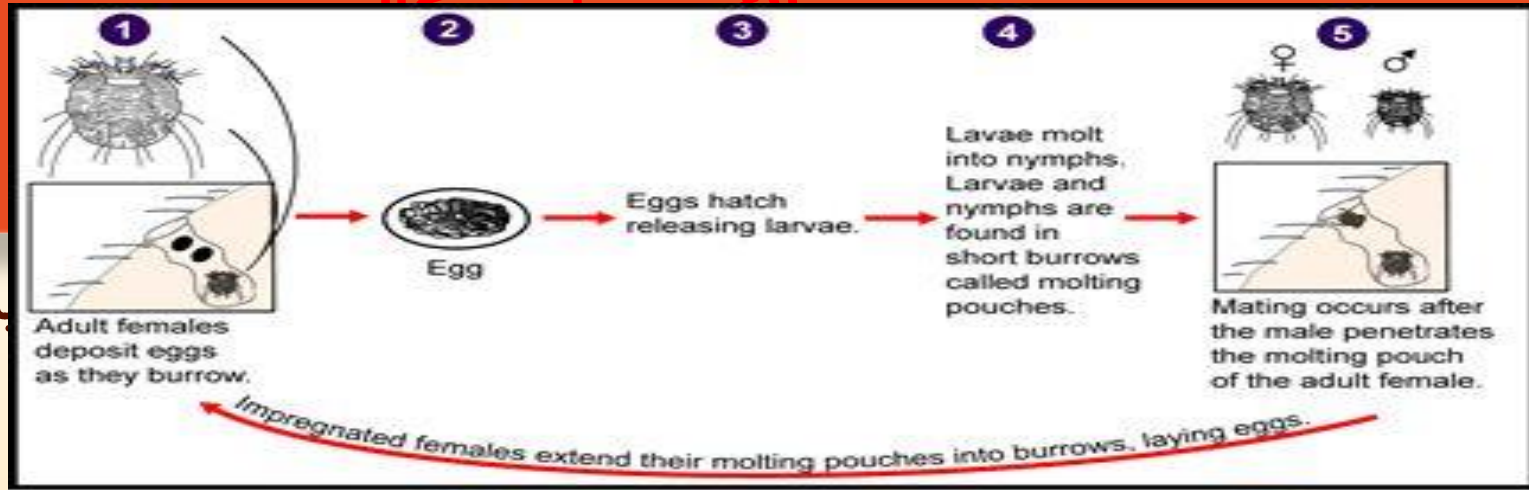
گال

بیماری گال (جرب)

- بیماری بیماری پوستی است که توسط انگلی به نام سارکویس ایجاد می شود.
- گال انتشار جهانی دارد
- در تمام گروه های سنی دیده می شود. در هر دو جنس به طور مساوی بروز میکند. قبلا" در مناطقی که فقیر بودند یا سطح بهداشتی پائین داشتند و یا هنگام جنگ و زلزله، سیل و قحطی در اردوگاهها و.. بروز میکرد و اخیرا" در بسیاری از کشورهای پیشرفته به صورت اندمیک وجود دارد.

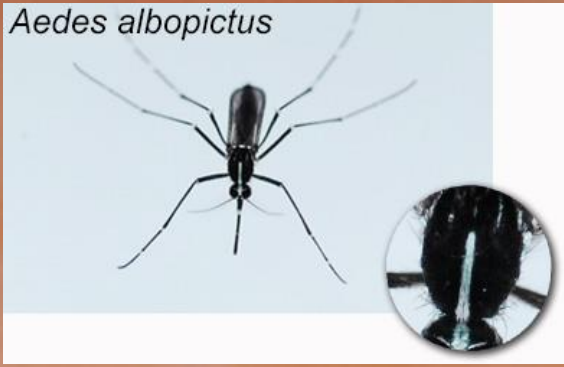

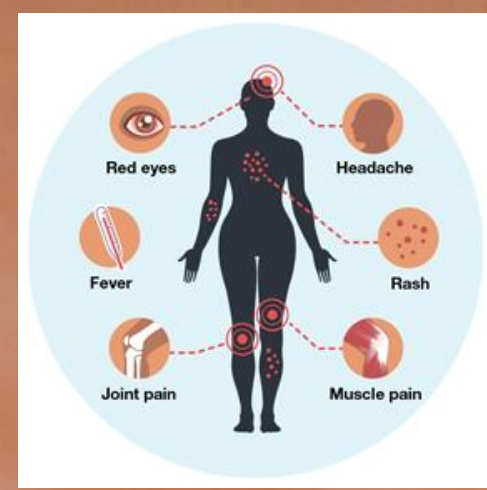
i = Infective Stage
d = Diagnostic Stage

Aedes albopictus

Aedes aegypti

 SYMPTOMS OF CHIKUNGUNYA

 Rash	 Back Pain	 Joint Pain	 Vomiting
 Nausea	 Headache	 Chills	 Fever

پا تشکر